

Utskottet för rättsliga frågor

2017/2209(INI)

1.3.2018

YTTRANDE

från utskottet för rättsliga frågor

till utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

över mediernas frihet och mångfald i Europeiska unionen
(2017/2209(INI))

Föredragande av yttrande: Heidi Hautala

PA_NonLeg

FÖRSLAG

Utskottet för rättsliga frågor uppmanar utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor att som ansvarigt utskott infoga följande i det förslag till resolution som antas:

1. Europaparlamentet betonar att mediepluralism omfattar många aspekter, bland annat regler om koncentrationskontroll, innehållskrav i system för radio- och tv-stationers sändningstillstånd, insyn i mediernas ägandeförhållanden, begränsning av mediernas ägandekoncentration, inrättandet av redaktionell frihet, oberoendet hos och status för public service-radio/tv, journalisters yrkesmässiga situation, förbindelserna mellan medier och politiska aktörer, liksom ekonomiska aktörer, kvinnors och minoriteters tillgång till medieinnehåll, mångfald av åsikter m.m.
2. Europaparlamentet erinrar om att yttrandefrihet och informationsfrihet är en grundläggande frihet i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 10 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna samt artikel 19 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, och att denna frihet är ett av de mest grundläggande värdena när det gäller att skydda demokratin och stärka vår europeiska identitet. Parlamentet betonar att mediernas frihet och mångfald har sina rötter i den grundläggande yttrandefriheten, som är en hörnsten i en demokrati och måste stödjas aktivt av den politiska sektorn. Parlamentet betonar att yttrandefriheten också kan skydda rätten för samhället som helhet att få information om alla frågor som det berörs av. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att vidta lämpliga åtgärder för att värna om och främja en mångfald av oberoende och fria medier i syfte att säkerställa yttrandefrihet och demokrati.
3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att övervaka och samla in information och statistik om mediernas frihet och mångfald i alla medlemsstater och att analysera överträdelser av den grundläggande rättigheten yttrandefrihet och av journalisters och andra mediearbetares grundläggande rättigheter, samtidigt som man respekterar subsidiaritetsprincipen. Parlamentet uppmanar kommissionen att föreslå åtgärder för att ta itu med resultaten från dessa utvärderingar.
4. Europaparlamentet framhåller att i ett pluralistiskt och demokratiskt samhälle måste medborgarna vara korrekt och fullständig informerade för att aktivt och effektivt kunna vara delaktiga i samhällslivet och delta i politiska debatter. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att främja en sund politisk debatt och ett långvarigt politiskt åtagande gentemot respekten för de grundläggande mänskliga rättigheterna med hjälp av mediekompetens, mediepluralism och etiska regler. Parlamentet noterar med oro att begränsningar av mediernas frihet och mångfald leder till ett demokratiskt underskott och att ett demokratiskt underskott i en medlemsstat kan påverka hela unionen, särskilt när offentliga mediers oberoende kan äventyras genom en styrande majoritets inflytande. Parlamentet påpekar att ett sådant inflytande kan uppvägas av lämpligt utrustade, finansierade och oberoende public service-medier, som kan stå emot inblandning från regeringen och föra fram en rad olika politiska ståndpunkter. Parlamentet uppmanar antagandet av sunda rättsliga bestämmelser och god administrativ praxis inom området public service-medier, även när det gäller statligt

stöd och offentlig finansiering, i syfte att stärka deras oberoende och förmåga att fullfölja sitt uppdrag i allmänhetens intresse.

5. Europaparlamentet beklagar att otillräcklig uppmärksamhet har ägnats åt mediernas ägandekoncentration på medlemsstatsnivå och på EU-nivå. Parlamentet betonar att EU:s konkurrensregler spelar en viktig roll när det gäller att förhindra uppkomsten eller missbruket av dominerande ställningar och uppmanar, i detta sammanhang, kommissionen och medlemsstaterna att se till att dessa regler genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att genom sina nationella tillsynsmyndigheter övervaka mediekoncentrationen och tillhandahålla lättillgänglig och fullständigt öppen information om mediernas ägandeförhållanden, inbegripet om de verkliga ägarna, samt om det ekonomiska inflytandet över och bidragen till medielandskapet, inbegripet onlinemedier. Parlamentet rekommenderar att denna information görs allmänt tillgänglig i alla medlemsstater, för att göra det möjligt att hitta eventuella källor till kontroll och inflytande över medierna, stärka mediernas ansvarighet, säkerställa redaktionellt och journalistiskt oberoende samt skydda mediernas roll som offentlighetens övervakningsorgan.
6. Europaparlamentet är djupt bekymrat över de lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder som vidtagits i vissa medlemsstater för att direkt eller indirekt begränsa eller kontrollera medierna, särskilt offentliga medier, eller inte stödja mediepluralism. Parlamentet framhåller att det är medlemsstaterna som har den positiva skyldigheten att säkerställa mediepluralism och en miljö där medborgarna kan delta i offentliga debatter och uttrycka tankar och åsikter utan rädsla. Parlamentet betonar vikten av att skydda och garantera den grundläggande principen om redaktionellt oberoende från regeringen och/eller från politiska eller kommersiella intressen, men även från eventuella privata intressen som kan antas komma att hota mediernas mångfald och frihet. Parlamentet understryker att all täckning av valkampanjer och andra relevanta evenemang, i synnerhet om de har en avsevärd inverkan på samhällslivet och folkopinionen, bör vara rättvis, balanserad och opartisk. Parlamentet uppmanar eftertryckligen medlemsstaterna att följa Europarådets rekommendationer och resolutioner vad gäller public service-mediers oberoende, och påminner om de europeiska normer som fastställs i fördragen i detta avseende. Parlamentet betonar att övervakningen av public service-medier måste utövas av oberoende organ och inte direkt av politiska institutioner såsom regeringar. Parlamentet betonar att vad gäller statligt finansierade public service-medier måste dessutom redaktionellt oberoende säkerställas.
7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att främja och ta fram nya socialt hållbara ekonomiska modeller som syftar till att finansiera och stödja god och oberoende journalistik och stärka public service-mediernas hållbarhet, vilket är en förutsättning för ett pluralistiskt mediasystem.
8. Europaparlamentet föreslår, i syfte att effektivt värna om mediernas frihet och mångfald, att deltagande i offentliga upphandlingar förbjuds, eller att det då åtminstone krävs full insyn, för företag vars slutliga ägare också äger ett medieföretag. Parlamentet föreslår att medlemsstaterna åläggs att regelbundet rapportera om alla offentliga medel som går till medieföretag och att alla offentliga medel som går till medieägare regelbundet granskas. Parlamentet betonar att medieägare inte får ha dömts för eller befunnits skyldiga till någon straffbar gärning.

9. Europaparlamentet betonar att all offentlig finansiering till medieorganisationer bör ges på grundval av icke-diskriminerande, objektiva och transparenta kriterier som medierna bör informeras om på förhand.
10. Europaparlamentet föreslår att all offentlig finansiering till mediekkanaler endast bör vara tillgänglig för medieorganisationer som offentliggör uppförandekoder som är lättillgängliga för allmänheten.
11. Europaparlamentet är mycket oroad över att starka kommersiella enheter tar till så kallade SLAPP-metoder, dvs. strategiska rättegångar mot allmänhetens deltagande, i ett försök att tysta journalister, stoppa dem från att utföra sitt arbete eller på något annat vis lägga hinder i vägen för innehåll. Parlamentet uppmanar kommissionen att uppmärksamma denna tendens och att lägga fram förslag till lagstiftning som skulle stoppa detta missbruk.
12. Europaparlamentet är bekymrat över att ett stort antal journalister och andra mediearbetare i Europa i allt större utsträckning hotas, trakasseras, utsätts för övervakning, attackeras fysiskt och till och med dödas på grund av sitt undersökande arbete och sina rapporter om maktmissbruk, korruption, brott mot de mänskliga rättigheterna och kriminella handlingar. Parlamentet beklagar att endast en liten andel av hoten mot eller trakasserierna av journalister polisanmäls. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att arbeta för att skydda journalistiken samt journalisters och andra mediearbetares säkerhet genom att säkerställa att tillämpliga lagar verkligen verkställs och genom att övervaka och rapportera om hot och trakasserier.
13. Europaparlamentet upprepar att journalisters och andra mediearbetares säkerhet och arbetsförhållanden måste tryggas för att de ska kunna fullgöra sin uppgift att ge medborgarna information om frågor av allmänt intresse. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna och medieorganisationer att säkerställa rättvisa arbetsförhållanden för journalister och andra mediearbetare.
14. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att följa upp Europarådets ministerkommittés förklaring om skydd för journalistik och journalisters och andra medieaktörers säkerhet.
15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att journalister ges lämpliga verktyg för att utreda och få information från EU och medlemsstaternas offentliga förvaltningsmyndigheter, i enlighet med förordning (EG) nr 1049/2001 om allmänhetens tillgång till handlingar, utan att behöva möta godtyckliga beslut som nekar dem sådan rätt till tillgång. Parlamentet noterar att uppgifter som journalister eller medborgare inhämtat genom undersökningsrätten, inbegripet uppgifter som inhämtats genom visselblåsare, både kompletterar varandra och är väsentliga för journalisters förmåga att fullgöra sitt uppdrag i allmänhetens intresse. Parlamentet upprepar att tillgång till offentliga källor och evenemang bör vara avhängigt objektiva, icke-diskriminerande och transparenta kriterier.
16. Europaparlamentet konstaterar att medlemsstaterna bör säkerställa att lämpliga instrument inrättas för identifiering av ansvariga som har åsamkat andra skada genom medier, även på internet, samtidigt som de grundläggande rättigheterna respekteras till fullo.

17. Europaparlamentet konstaterar att journalister behöver fullständigt rättsligt skydd för att använda och sprida sådan information av allmänintresse inom ramen för deras arbete.
18. Europaparlamentet erkänner rätten att slå larm i alla fall där information offentliggörs i god tro och samhällsintresset är uppenbart, t.ex. vid brott mot grundläggande rättigheter eller strafflagstiftningen, inbegripet aktiv eller passiv korruption, eller om det rör fakta som avslöjar ett hot mot säkerhet, hälsan eller miljön.
19. Europaparlamentet konstaterar att visseblåsare som agerar på rimliga grunder kan vara en oumbärlig källa för undersökande journalister och därmed bidra till en oberoende press. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att införa ett EU-omfattande skydd i enlighet med fördragen och unionens mål för demokrati, åsiktsmångfald och yttrandefrihet. Parlamentet betonar att skyddet av visseblåsare är helt förenligt med skyddet av journalisters källor, med en avvägning mot de anklagade fysiska och juridiska personernas grundläggande rättigheter.
20. Europaparlamentet understryker att falska anklagelser eller vilseledande information kan ha långtgående konsekvenser för människor och företag. Parlamentet erinrar om att i händelse av falska anklagelser bör de skyldiga hållas ansvariga för sina handlingar och inte åtnjuta skyddet för visseblåsare. Parlamentet betonar att någon som baktalats med hjälp av felaktig eller vilseledande information bör erbjudas lämpliga mekanismer för gottgörelse.
21. Europaparlamentet framhåller att avsiktligt vilseledande upplysningar som framställs eller sprids för ekonomisk eller politisk vinning, så kallade falska nyheter, förstör tilliten mellan medier och medborgare, är en potentiell fara för liberala demokratier och riskerar att undergräva våra demokratiska värden, såsom yttrandefriheten och rättsstaten. Parlamentet betonar att eftersom sociala medier har gjort spridningen av sådana falska upplysningar mycket lättare än i traditionella medier måste lösningar hittas för att hålla upphovsmännen till de falska nyheterna ansvariga för sina handlingar i digitala medier, precis som i världen utanför internet. Parlamentet betonar att strikt reglering eller censur av tankar och åsikter inte kan vara svaret, utan snarare att en del av lösningen för att hantera felaktig information och propaganda består i att säkerställa informationens tillförlitlighet och utbildningen av kritiskt tänkande och mediekompetenta medborgare. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och EU:s institutioner att avsätta tillräckliga resurser för att motverka felaktig information och att vidta samordnade åtgärder mot utgivare och distributörer av avsiktligt falska nyheter. Parlamentet framhåller i detta hänseende behovet av att mediekonsumenter kan skilja mellan fakta och rena åsikter. Parlamentet betonar att, för att aktivt bidra till framtagandet och genomförandet av en strategi mot spridningen av falska nyheter, måste Europeiska utrikestjänstens avdelning för strategisk kommunikation, och i synnerhet den nuvarande arbetsgruppen East StratCom, genomgå en genomgripande förbättring och få mer resurser för att kunna utföra sina uppgifter effektivt. Parlamentet framhåller att medlemsstaterna måste komplettera EU:s arbete för att motverka falska nyheter och på alla nivåer åta sig, inbegripet i samarbete med EU:s grannskap, att främja en pluralistisk mediemiljö så att EU:s politik förmedlas på ett sant, samstämmigt och övergripande sätt. Parlamentet välkomnar kommissionens tillkännagivande om att en strategi för att motverka falska nyheter håller på att utarbetas, vilken i sinom tid kommer att offentliggöras.

22. Europaparlamentet konstaterar att ny teknik har förändrat den traditionella pressens företagsmodell på ett dramatiskt sätt. Parlamentet anser ändå att digitaliseringen, med en enhetlig rättslig ram, har potential att främja konkurrens mellan medieaktörer och demokratisera tillgången till och skapandet av information och innehåll.
23. Europaparlamentet konstaterar att i det framväxande digitala medieekosystemet har nya mellanhänder dykt upp, som kan påverka och kontrollera information och tankar på internet genom att skaffa sig funktioner och kontroll som grindvakt. Parlamentet understryker att det måste finnas tillräckligt med oberoende och självständiga kanaler, tjänster och källor på internet med kapacitet att ge allmänheten en mångfald av åsikter och demokratiska tankar kring frågor av allmänt intresse. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att ta fram nya eller utveckla befintliga nationella strategier och åtgärder för detta ändamål.
24. Europaparlamentet betonar att pressens oberoende omfattar både offentliga och privata medier. Parlamentet betonar i detta avseende vikten av etiska regler för journalister och utgivare. Parlamentet understryker att sådana etiska regler bör omfatta skyldigheten att bekräfta uppgifter och källor. Parlamentet betonar att när innehåll sprids på internet bör samma tillbörliga försiktighet iakttas som vid spridning utanför internet. Parlamentet är i detta hänseende oroat över att standarderna tycks ha sänkts i internetmiljön, som är stadd i hastig förändring och där kvantitet, snabbhet och klickbeten tycks viktigare än riktighet.
25. Europaparlamentet välkomnar inriktningen på mediepluralism och demokrati i 2016 års årliga kollokvium om grundläggande rättigheter, samt rekommendationerna från högnivågruppen för mediernas frihet och mångfald. Parlamentet upprepar sitt krav på lagstiftningsåtgärder för att säkra standarder för mediemångfalden på europeisk nivå avseende tryckta medier, förtal, mediernas ägandekoncentration och insyn i deras ägandeförhållanden m.m. Parlamentet slår fast att Europas gemensamma sociala och politiska rum kräver mediefrihet och mediepluralism för att garantera en välfungerande demokrati.
26. Europaparlamentet betonar att principerna om mediernas frihet, yttrandefrihet och mediernas mångfald är lika relevanta för föranslutningsländer och det europeiska grannskapet som för medlemsstaterna. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att dessa principer stärks och övervakas på lämpligt sätt i dessa länder och att biståndsprogram villkoras med avseende på efterlevnad av dessa principer.

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Antagande	22.2.2018
Slutomröstning: resultat	+: 21 -: 0 0: 2
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Max Andersson, Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Kostas Chrysogonos, Mady Delvaux, Rosa Estaràs Ferragut, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Gilles Lebreton, António Marinho e Pinto, Emil Radev, Evelyn Regner, Francis Zammit Dimech, Tadeusz Zwiefka
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Daniel Buda, Angel Dzhambazki, Evelyne Gebhardt, Jytte Guteland, Heidi Hautala, Kosma Złotowski
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 200.2)	Norbert Erdős, Michaela Šojdrová

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

21	+
ALDE	Jean-Marie Cavada, António Marinho e Pinto
EFDD	Joëlle Bergeron
ENF	Marie-Christine Boutonnet, Gilles Lebreton
GUE/NGL	Kostas Chrysogonos
PPE	Daniel Buda, Norbert Erdős, Rosa Estaràs Ferragut, Emil Radev, Michaela Šojdrová, Francis Zammit Dimech, Tadeusz Zwiefka
S&D	Mady Delvaux, Evelyne Gebhardt, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Jytte Guteland, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Evelyn Regner
VERTS/ALE	Max Andersson, Heidi Hautala

0	-

2	0
ECR	Angel Dzhambazki, Kosma Zlotowski

Teckenförklaring:

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster